

Tircsné Dr. Propper Valéria

Árpád-házi és magyar szentek élete és legendáik

Fra Angelico festménye

A keresztény szentek tisztelete már a II. században megkezdődött.

Alapja e tiszteletnek valójában a pogány római patrícus családok halott őseik iránti tisztelet volt. Az a tisztelet, mely során a ház egy központi helyén kialakítottak egy oltárt, ahol elhelyezték az ősök urnáját és a család által tisztelt római isten(ek) házi szobrát. De e tisztelet rítusához tartozott a meghalt ősrre való emlékező díszlakoma is.

A legrégebbi római naptár, a „Chronograph” csak a legszigorúbban vett római vértanúkat sorolta fel. Ebben a naptárban csak Mária, Péter és Pál apostolok szerepeltek. Még a többi apostol sem kapott benne helyet.

A IV. századtól kezdve viszont ez a kizárólagosság már enyhült. Felsorolták a tisztelendő szentek között a hitvallókat, világi vértanúkat és azokat a személyeket is, akik kínzatást szenvedtek hitükért, de csodás módon nem haltak bele a kínzásba.

Kölcsönösen hatott egymásra a római naptár és a helyi egyházak naptára is. E kölcsönhatásnak lett az eredménye a „Martirologium”.

És lassan-lassan a rendkívül szűkszavú reánk maradt jegyzőkönyvek helyett, fokozatosan átvette helyét a kiszínezett szentek mártíromságáról szóló, – szeretet és tisztelet vezérelte – szentek legendáriuma. Ezekben a legendákban már nehezebben lehet szétválasztani a történelmi tényeket a mesés elemektől.

A szentté avatás procedúrája a XIII. századtól fokozatosan a római pátriárka, vagyis a pápa hatáskörébe került.

A Tridenti Zsinat (III. Pál pápa hívta össze, 1542. május 22-én) foglalkozott a naptárkérdéssel és a naptárba felveendő szentek tiszteletével is, és összeállították az egyház első, világszerte használatos liturgikus naptárát, a „Római Kalendáriumot”. Aztán persze a következő pápák és zsinatok folyamatosan különböző reformokat hajtottak végre a kalendáriumon és persze a tisztelendő szentek során is.

A magyar liturgikus naptárát a II. Vatikáni Zsinat után a Magyar Püspöki Kar 1984-ben határozta meg, a „Római Kalendárium” alapján.

A magyar szentek tiszteletéről. ill. a magyar földön tisztelt szentekről 1692-ben Hevenesi Gábor jelentetett meg egy máig ható alapművet. (Hevenesi Gábor Vásárosnaményban született 1656-ban és Bécsben halt meg 1715-ben. Jezsuita szerzetes, történetíró, bölcséleti és teológiai doktor volt.) Hevenesi szerint magyar szentnek tekinthető, aki magyar földön született és magyar földön tevékenykedett, aki magyar földön született, de idegenben tevékenykedett, aki idegenben született, de magyar földön élt, sőt Hevenesi a magyar szentek sorába veszi azokat is, akik idegenben születtek és csak egy ideig tevékenykedtek magyar földön.

Előadásomban ismert és kevésbé ismert magyar férfi és női szentjeink életét dolgoztam fel. Igyekeztem a sok-sok reánk maradt csodás legendából kihámozni a valós történelmi tényeket, de a szentek legendáit is ismertetem.

Előadásom gerincét természetesen az Árpád-házi szentek adják, hiszen a világ uralkodó családjai közül az Árpád-ház adta a legtöbb keresztény szentet a világnak. (Árpád-házi szentnek tekintem mindazon szenteket, akik egyenes ágon, vagy női ágon származnak Árpád-házi királyainktól, vagy kétséget kizárólag kimutatható őseik között Árpád-házi uralkodó, de előadásomban én jelenleg csak unoka- dédunokai származásig megyek le.)

A történelem érdekessége miatt, néhány esetben olyan szentet is bevettem előadásomba, akik, pl. Árpád-házi királyok feleségei voltak, de természetesen nem az Árpád-házból származtak: pl. D'Estei Beatrix, aki II. Endre királyunk harmadik felesége volt és megszülte „Utószülött” István hercegünket, akinek fia, III. Endre lett az utolsó Árpád-házi király.

A katolikus szenteket felsoroló naptárakkal ellentétben én a más egyházak által szentként tisztelt magyarokat is bevettem előadásomba: pl. Árpád-házi Szent Piroskát, Szent László királyunk leányát, akit az ortodox egyház emelt a szentek sorába, de hallani fognak a magyar-székely, – ő nevezte meg maga-magát így – Kőrösi Csoma Sándorról, aki utazó-felfedező-nyelvész volt, és buddhista szerzetesek között vívott ki szentnek kijáró tiszteletet. De beemeltem magyar szentjeink sorába a magyar „boldogokat” is, nem mérlegelve, (bár ahol ki tudtam kutatni, ott ismertettem), hogy

ezen „boldogok” szentté avatási folyamata milyen történelmi, avagy politikai okok miatt maradt el, vagy akadt meg.

Viszont nem foglalkoztam már kutatásomban a legtöbb XIX-i és XX. századi boldogok életével.

Előadásomban szentjeinket igyekeztem időrendben feldolgozni, de az időrendet sokszor megszakítottam egy másfajta, érthetőbb logikai rend kedvéért. Pl. II. Endre szentként tisztelt leányainak, feleségének, és unokájának életét egymás után dolgoztam fel, holott korban korábban élt IV. Béla királyunk leánya Margit, mint pl. Portugáliaiai Erzsébet Izabella, II. Endre dédunokája.

Ahogy azt más előadásaimban is szoktam, nem egyszerűen életrajzot ismertetek, hanem a valóban élt személy életével kapcsolatos különlegesen érdekes eseményeket szedtem csokorba. Magyar szentjeinkről nagy általánosságban elmondhatjuk, – más nemzetek szentjeivel ellentétben – hogy nem csupán ájtatos és aszkéta életük miatt érdemelték ki a tiszteletet, hanem azért is, mert jótékonykodtak, betegeket ápoltak, tanítottak, írtak és nagyon is részt vettek hazájuk, – akár választott hazájuk – politikai életében is. És ahogy azt más előadásaimban is szoktam, a történelmi környezetet és a kapcsolódó eseményeket is ismertetem. Így kikerülhetetlen volt számomra, hogy ha szólok Gellért, Beszteréd és Buldus vértanúkról, akkor szólnom kell a Vata-féle lázadásról is, amelyben életüket veszítették, de szólnom kell a lázadást követő Árpád-házi hercegek: Endre, Béla és Levente életéről, de apjukról, Vazulról is, akitől származnak Turul-nembéli királyaink.

És végezetül:

Azért dolgoztam fel a magyar férfi és női szentek életét, hogy ezzel is bizonyítsam, milyen hihetetlenül különleges a magyar ember, – férfi és nő egyaránt – és milyen érdekes a magyar történelem. És, hogy példákat találjak arra, hogy „a magyar kereszténység mindég is különbözött a nyugati kereszténységtől. A magyar kereszténységben megbújt egy metafizikus szemlélet, amiben a lélek képes volt uralkodni a test és olykor a természet fölött, ahol a szellemi tudás magasabb rendű volt az anyagi szemléletű... hatalomnál.” (Márki István: A remete hagyatéka. Graal Könyvek Kiadó. 2012. 235.p.)

Olyan szempontokat figyelembe véve dolgoztam fel szentjeink életét, hogy életük példáján keresztül bizonyítsam, mennyire voltak nagy hatással egész Európa történelmére ezen magyar férfiak és nők, – jelen esetben szentjeink, – példát mutatva életükkel, tetteikkel, a késői századoknak.

Hely és idő hiányában ebben az írásban és előadásban, inkább a mennyiségi elvet vettem figyelembe, ezért magyar szentjeink mindegyikét megemlítem ugyan, de csak egyetlen mondatgondolat erejéig.

Boldog Sebestyén, missziós püspök
(950/970 – 1007.)

Esztergom érseke volt 1002-1007 között. A Hartvik-féle legenda szerint pannonhalmi bencés szerzetes Sebestyén, Asztrik apát társa. Három évig vak volt, de a pannonhalmi apátsági templomot már gyógyultán Sebestyén szentelte fel. Sebestyén szentelte fel az esztergomi Szent Vid kápolnát.

Szent (Prágai) Adalbert
(957. Pomeránia – 997.)

Poroszország és Magyarország térítője, aki Prága püspöke volt. 997-ben halt mártírhálált egy lengyelországi térítő útján. Poroszország és Lengyelország védőszentje.

István király nagylegendája szerint Istvánt Adalbert keresztelte meg.

Az esztergomi főszékesegyház Szent Adalbert nevét viseli.

Szent Pécsi Mór
(1000? – 1070? Pécs?)

1036-tól pécsi Mór püspök volt az első magyar származású bencés szerzetes és a Szent Benedek rend első magyar krónikása.

A Vata-féle lázadás idején Gellért püspökkel ellentétben nem történt baja és I. Endre székesfehérvári koronázásánál Mór volt a szertartást végző három püspök egyike.

Az 1055-ből származó Tihanyi apátság alapító oklevelében Mór apát kezeírását olvashatjuk. De első magyar íróként is tisztelhetjük, mivel András és Benedek szentek életét is Mór írta meg, természetesen még latinul.

1063-ban Szekszárdon Mór temette el I. Béla királyt.

Szent Pécsi Mór

Szent Zoerard(Szórád)-András

(10. század, Lengyelország – 1030? Vágsziklás)

Bencés rendi szerzetes. Nyitra városának védőszentje. Lengyelországban született és bizonyos, hogy már ott is remeteként élt. Szent István királyunk uralkodásának ideje alatt érkezett a Nyitra melletti zoborhegyi, Szent Hippolit (Ibolya) bencés apátságba. Itt vette fel az András nevet.

Szent Zoborhegyi Benedek

(a 10. század utolsó harmadában élhetett)

Szent Zoerard-András tanítványa volt és szintén Lengyelországból származott.

András halála után, annak barlangjában élt. Rablók támadtak rá, kincseket keresve. Ők ölték meg és testét a sebes Vág folyóba vetették. Remete társai tetemét hiába keresték. A legenda szerint egy sas mutatta meg a holttestet, folyamatosan egy helyben lebegve. Zoerard András mellett van eltemetve a nyitrai Szent Emmerán templomban.

Életét szintén Szent Pécsi Mór püspök jegyezte le.

Szent Asztrik (Anasztáz)

(? – 1036/1039.)

Az első esztergomi és kalocsai érsek volt Asztrik. Radla, a későbbi Szent Adalbert, Prága püspökének volt nevelője. Együtt tanultak Magdeburgban.

Minden valószínűség szerint Géza fejedelem idejében, 996-ban, a fejedelem kérésére, Adalberttel együtt érkezett Magyarországra. Pannonhalmán, az első magyar bencés kolostor első apátja lett Asztrik.

999-ben István király Asztrikot küldte Rómába II. Szilveszter pápához tárgyalni. Valószínűleg ekkor kapta meg püspöki kinevezését is a korona és a királyi regáliákkal. Pannonhalma megkapta ugyanazokat a kiváltságokat, melyekkel a Montecassino-i kolostor is rendelkezett.

1007-ben István megbízásából részt vett a II. Henrik által szervezett egyházi zsinaton a Majna melletti Frankfurthban.

Boldog Magyarországi Gizella első királynénk, **István királyunk** és **Imre herceg** életéről ebben az előadásban nem beszélek, mert az ő életükről sokat tudunk nekem pedig igen szűkös a rendelkezésemre álló időkeret.

Szent Günter

(955?. Kafenburg – 1045. Prága)

Günter Gizellának, Szent István királyunk hitvesének és egyben II. Henrik császárnak is közeli rokona volt, aki életének első 50 évét katonaként élte.

1006-ban lépett be a niederaltaichi bencés kolostorba. Missziós tevékenységét cseh és magyar földön folytatta, valószínűleg Gizella kérésére.

Szent Gellért

(980. Velence – 1046. Buda)

Csanád egyházmegye első püspöke.

Családja előkelő velencei patrícius család volt, rokonságban álltak Péter dózsával is.

Találkozott Asztrikkal és Pécsi Mór püspökkel is. István király pedig fiának, Imre hercegnek nevelését bízta Gellétre. István megbízásából diplomáciai küldöttségben járt francia földön. Magyarul soha nem tanult meg annyira, hogy szókolhatott volna. István halála után aktívan kezdett politizálni.

1043-ban Aba Sámuel királytól megtagadta a húsvéti koronázást.

Péter második uralkodása alatt 1046-ban Szent Beszteréd, Bód, és Beneta püspökökkel ő is a határra indult, hogy a visszahívott Vazul fiak

közüli Endre herceget már a határon üdvözlje. A pesti révnél viszont a minden idegenben ellenséget gyanító Vata-féle lázadás résztvevői megtámadták, és egy kétkerekű taligán a Kelen-hegyről a mélybe lökték. Csanádon temették el és a nép szinte azonnal szentként kezdte tisztelni emlékét.

Szent Beszteréd

(? – 1046. Pest)

Nyitra püspöke volt, aki 1046-ban szenvedett mártírhalált.

Neve alapján valószínűleg szláv származású volt. Nevével Gellért legendájában lehet találkozni.

Beszteréd is ott volt a pesti révnél, mikor Gellért, Bód és Beneta püspökökkel Vazul fiainak fogadására indultak a határra.

Szent Buldus (Bód)

(? – 1046. Buda)

Buldust, vagy ahogyan más helyeken emlegetik Bód szent életű szerzetest, István király választotta és nevezte ki első egri püspöknek, bár ezt aényt is csak a hagyomány tartotta fent napjainkig. Egyháztörténeti irodalom nem Buldust, hanem egy Katapán nevű szerzetest tesz meg Eger első püspökének. Egy jezsuita történész: Schmitth Miklós pedig egy Bonifác nevű püspököt is valószínűsít. Ezek szerint Buldus Eger harmadik püspöke volt.

Vata-féle lázadás

1046.

A lázadás az Alföld déli megyéiben tört ki és a Békés megyei Vata vezette, nemzeti és vallási szabadság nevében. Valójában nem egyszerűen pogány lázadás volt ez a mozgalom, hanem a hatalmi trónharcok során a keresztény eszmékből kiábrándult nemesek nemzeti ellenállása az idegen: német és itáliai hatalom képviselői ellen.

Nem csak a régi magyar hitvilág hívei vettek benne részt. Maga Vata is keresztény volt. Elsősorban az idegen papok politikai befolyása ellen irányuló lázadás volt, de mert elsősorban papok ellen irányult, ezért kapott vallási színezetet. Pedig valójában a nyugatról terjedő feudalizmus elleni lázadás volt ez inkább és a dézsmaszedő papok elleni lázadás.

Maga a lázadás egyenes folytatása volt az Orseolo Péter elleni 1045-ös két összeesküvés-

nek, amely viszont Péter magyarságra nehezedő nyomása miatt és a III. Henrik német-római császárnak tett hűségesküjének egyenes következménye lett.

Az első összeesküvést Sarolt fejedelemasszony két unokaöccse, az erdélyi Gyula két fia: Bolya (Buja) és Bonyha vezette és egy Viske (Viska) nevű vezér. Ezt az összeesküvést elárulták és Péter király az összeesküvőket elfogatta és vagy kivégeztette, vagy megvakította.

A második összeesküvést már Gellért csanádi püspök vezette.

Mindkét összeesküvés célja Vazul fiainak az országba való visszahívása volt, vagyis, hogy az Árpád-házból való hercegek vegyék át István megüresedett trónját, az idegennek tekintett velencei Orseolo Péter helyett.

A hercegek elfogadták a felajánlott trónt és elindultak haza az oroszországi száműzetésből. És eközben tört ki Péter király uralma ellen a Békés megyei Vata vezetésével a lázadás, amely a magyarság összefogása volt, az idegen hatalom ellen.

Árpád-házi I. Szent László

(1046. Lengyelország – 1095. Nyitra)

Árpád-házi I. Béla király és a lengyel Richeza hercegnő második fia. Bátyját, Gézát követte a magyar trónon. 1077-től 1095-ig uralkodott.

Béla idősebb fia, Géza is nagyon rövid ideig uralkodott: 1074-1077-ig. Kortársai „Magnus”-nak nevezték. Rheinfeldi Adelheid, Rajnai Rudolf sváb herceg és Savoyai Adelheid leánya volt a felesége. Egyetlen gyermeküket ismerjük név szerint, Piroskát, a későbbi bizánci császárnét, akit az ortodox egyház avatott szentté. Még két ismeretlen nevű leánygyermek született. Egyikük a kijevi Jaroszláv fejedelem felesége lett.

László utóda unokaöccse, Könyves Kálmán lett, Géza bátyjának kisebbik fia.

László a legendák szerint hatalmas termetű férfi volt, – mint egyébként az Árpádok általában – aki hatalmas testi erejét még ötven éves korára is megőrizte. Keménykezű király volt, akinek uralmása alatt már hódításra is volt ereje az országnak.

Uralkodásának ideje alatt avatták az első magyar szenteket: Istvánt, Imrét, Gellértet, András és Benedek remetéket. László király nyilvánvaló külpolitikai koncepciója az volt ezzel, hogy elismertesse

ily módon is Magyarországot, amely országnak méltó és elismert helye van önálló magyar szentjei révén is a keresztény európai országok sorában.

Lászlót magát 1192-ben avatták szentté, III. Szelesztin pápa jóváhagyásával. Középkori kultuszának kialakulása III. Bélához köthető, aki a szentté avatást is elindította. A középkori lovagi kultúra eszményévé vált László, aki különösen III. Bélának és Nagy Lajos királyunknak volt példalépe. mint lovag-király. Nagyváradi sírja csodatévő helyszínné vált.

Skóciai Szent Margit

(1047. Nádasd – 1093. Edinburgh)

Nagy valószínűséggel a mai Mecseknádasd melletti Rékavárban született és édesanyja egyes vélekedések szerint István királyunk húga Ágota (Agáta), más feljegyzések szerint István király leánya volt, más vélekedések szerint Ágota Gizella királyné rokonságába tartozott. Édesapja egy Edmund nevezetű Svédországba száműzött skót királyfi volt, aki 1018-ban érkezett István király udvarába. Edmund 1057-ben tért vissza Anglia földréjére feleségével és gyermekeivel: Margittal, Krisztinával és Edgárral.

Margitról valójában onnantól kezdve maradtak reánk feljegyzések, hogy 1069-ben Malcolm király felesége és Skócia királynéja lett.

Margit nagy hatással volt „Véres” férjére, aki felesége kedvéért még vad szokásait is igyekezett féken tartani. Mi sem bizonyítja jobban a királyné hatását férjére, hogy nyolc gyermeke született: hat fiú és két leány.

Érdekesség Margit életéből és királynéi hatalmát bizonyítja, hogy ő, és nem a férje hívott össze egy egyházi zsinatot, amelyen Margit teológiai hitvitát is folytatott és vallási kérdésekben foglalt állást.

Margit minden angol királynő ősének tekinthető, mert Matild leánya Hódító Vilmos király legkisebb fiának, I. Henriknek lett a felesége. III. Véres Malcolm királyt Margit fiai, Edgar, Dávid és Alexander követték a trónon. Dávid és Kálmán fiát szintén szentté avatták. És mivel édesanyjuk, Margit, Árpád-házi királyleány volt, így valójában I. Szent Skóciai Dávid és Kálmán is Árpád-házi szenteknek tekinthetők.

Margit kolostorokat, templomokat építtetett és támogatva az elesetteket és szegényeket. Minden valószínűség szerint abban volt a legeredménye-

ÁRPÁD-HÁZI MAGYAR SZENTEK

sebb, hogy skót híveit a kelta vallásból szép szóval átvezette a római katolikus hitre, vagy legalább is megtanította nekik, hogy hogyan lehetnek eredményesek a régi hit megtartása mellett az új hit elfogadásában.

Margit 1093-ban halt meg. A skót nép szinte azonnal szentként kezdte tisztelni. 1261-ben, IV. Ince pápa avatta szentté. 1673-tól Skócia patrónusa. Az étkezések utáni hálaimát ma is Szent Margit áldásnak nevezik. Hamvai Dunfermline bencés kolostorában nyugsznak: férje, fia és más skót királyok és főnemesek hamvai mellett.

Skóciai I. Szent Dávid, Szent Skóciai Margit fia
(1082/1084 – 1153. Carlisle)

1124-től lett egész Skócia ura, egészen haláláig, 1153-ig. Uralkodását Skócia történelmének legjelentősebb szakaszai között tartják számon a történészek. A cluny apátság alapítása is Dávid király nevéhez fűződik. Uralkodása alatt fejlődésnek indult a szellemi kulturális élet, de a mezőgazdaság is, amely az ország népének jóléte miatt, talán még fontosabb volt, mint egyházszervező tevékenysége.

Skóciai Szent Kálmán, Szent Skóciai Margit fia
(? – 1012. Stokerau)

Szentföldi zarándokútja közben Bécs mellett összetévesztették egy kémmelel, – mivel angol-skót beszédét nem értették – és megkínózták, agyonverték és felakasztották. A Bécs melletti kreuzenstein kastélyban még ma is mutatják a látogatóknak azt a fát, amelyre a legenda szerint felakasztották a királyfit. Bár a fa nyilván nem az eredeti, legfeljebb egy új hajtás. Különösen tisztelte ezt a fát VI. Károly és leánya Mária Terézia Habsburg uralkodók.

Kálmán teste a melki kolostorban van eltemetve. Kálmán tisztelete gyorsan terjedt, különösen Ausztriában, Bajorországban és magyar földön.

Árpád-házi Szent Piroska

Szent László királyunk és Reinfeldi Adelhaid leánya 1088 körül született, és 1134-ben halt meg.

Bizánci császárnéként az ortodox egyház avatta szentté, de magyar szentként tartjuk számon, többek között azért is, mert hazájával soha nem sza-

kította meg kapcsolatát és hűséges maradt egész életében, méltón egy Árpád-házi királyleányhoz. Szent László leánya nagyszerű és tehetséges császárnő lett, aki értett az államügyekhez és a gazdaság irányításához. Nyolc gyermeke született János császártól. Legidősebb fia I. Manuel császár néven Bizánc egyik legjelentősebb császára lett.

Árpád-házi Szent Piroska

Magyar Boldog Pál,
vagy **Magister Paulus Hungarus**
(1180? – 1241.)

Magyar származású domonkos rendi szerzetes, aki Kun földi térítő zarándoklatán halt meg. Nemesi családban született, így lehetősége volt Bolognában tanulni. Doktorátusa megszerzése után évekig tanított is az egyetemen. Szent Domonkos prédikációit hallva lépett be a domonkos rendbe. Rendkívüli szónoki tehetség volt. Felruházták a „szó mestere” „dux verbi” címmel. Mivel a domonkos rend fő küldetése a pogányok térítése volt, ezért Pál először Boszniába majd a Magyarország keleti határai mentén meglehetősen nagy számban élő kunok közé utazott, megtéríteni azokat. Egy templomban gyilkolták meg Pált és hittérítő társait. Legendája szerint lándzsával szúrták át és szétzúzták a fejét.

Boldog Bánfi Buzád

(1200? – 1243.)

A tekintélyes Bánfi család sarja, aki már felnőttkorban, 1233-ban lépett be a domonkos rendbe, vagyonát és világi hatalmát fiaira hagyva.

A tatárok betörésekor rendtársait menekülésre kérte, míg önmaga templomában maradt, hogy utolsó pillanatig vigaszt nyújthasson az elesetteknek. Az oltár előtt kitért karral, mintegy feszületen várta a mártírhalált, önmagát ajánlva fel áldozatul.

Boldog Özséb

(1200? Esztergom – 1270. Szentkereszt)

Boldog Özséb életéről Gyöngyösi Gergely: Remete Szent Pál remete testvéreinek élete című latin nyelvű munkájából tudunk, 1525-ből. Családjáról a krónikaíró csak annyit ír, hogy „híres magyar családból származott”. Tormay Cécile a királyi család rokonának, mások a királyi udvar várispánjának fiaként tartják számon.

Boldog Özséb

A legenda szerint hat társával a Pilisszántó közelében található barlangokhoz, a Hármabarlangba vonultak el, remetei magányba. A barlang előtt egy hatalmas fakeresztet állított fel Özséb.

Özséb monostora védőszentjének Első Remete Szent Pált választotta. Mivel Özséb első monostora

a szent kereszt tiszteletére épült sokáig a Szent Kereszt Testvéreinek is nevezték remetéit.

A pálos hangsúlyozottan magyar szerzetesrend volt. Magyarságuk elsősorban hazaszeretetükben és a hagyományok ápolásában nyilvánult meg. Nem kolduló rend volt. Fontos szerepet játszott hitükben Mária, vagyis Boldogasszony tisztelete. Fogadalmuk szerint szegénységet fogadó közönségben éltek, de hitük gyakorlása mellett foglalkoztak neveléssel, művészetekkel, tudományos kutatással is a későbbi századokban. Jelképükké vált a fehér kámzsa.

Özséb hosszú, súlyos betegség után, monostorában hunyt el. Templomának sírboltjában temették el.

A rend címerállata, – Remete Szent Pál mintájára – a holló lett, mint ahogyan a holló volt a rend későbbi nagy támogatójának, Mátyás királynak címerállata is.

A legendák szerint a pálos rend generálisai a táltosok hagyományait követték, így közvetlenül ismerték a pusztai világ égigérő fáját, és gyakorolták a táltos mágusok képességeit a gyógyításban, de tanítók is voltak és mindenek előtt szellemi vezetők.

Árpád-házi Szent Erzsébet (Magyarországi Szent Erzsébet, Thüringiai Szent Erzsébet)

1207-ben született Pozsonyban vagy Sárospatakon, és 1231-ben halt meg Marburgban.

II. András (Endre) király és Meráni Gertrúd királyné leánya. Erzsébet harmadik gyermek volt, húga a későbbi IV. Béla királynak.

Erzsébet az egyik legismertebb magyar szent, ezért életéről az idő rövidsége miatt nem beszélek.

Boldog Gertrúd

(1227. Wartburg – 1297. Altenberg)

Árpád-házi Szent Erzsébet és IV. Thüringiai Lajos örgróf legkisebb leánya. Apja halála után született. Édesanyja az altenbergi premontrei kolostorban nevelte. A kolostort soha nem hagyta el. Kegyes és aszkétikus életet élt, édesanyjához hasonlóan ápolta és gondozta a szegényeket, akik befogadására a kolostor mellett külön házat építtetett. A legenda szerint életében több próféciája is volt. 1311-ben VI. Kelemen pápa engedélyezte tiszteletét.

Árpád-házi Szent Ágnes

(1205. Prága, – 1282. Prága.)

Édesanyja III. Béla király leánya, Konstancia cseh királyné, apja I. Ottokár cseh király volt. Prágai Szent Ágnesnek is szokták nevezni. Életében egyszer sem volt Magyarországon, ennek ellenére magyar szentként tartjuk számon.

Három templomot is építtetett Prágában: Ferenc, Mária Magdolna és Borbála tiszteletére.

Különösen jelentős volt, hogy az általa alapított kórházban az ápolói munkát Szentföldről hazatért keresztes vitézek vették át. (Vöröskeresztes Lovagok, akik csuhájukon a máltai vörös keresztet viselték), Ágnes pedig gazdag adományokkal segítette munkájukat.

A csehek legjobban tisztelt szentje 77 éves korában halt meg.

Boldog D'Estei Beatrix, magyar királyné

(1210. Ferrara – 1239/1245. Gemula)

II. Endre királyunk harmadik felesége.

Endre halálakor Beatrix bejelentette, hogy gyermeket vár a királytól, de IV. Béla börtönbe vetette az özvegyet és azzal vádolta, hogy a gyermek apja Apod fia Dénes nádor és nem Endre király. A II. Endre temetésén megjelent császári küldöttség tette lehetővé, hogy Beatrix elhagyja az országot. Velencébe menekült és 1236-ban megszületett Utószülött István, (1236 – 1271), akinek volt a fia III. Endre, az utolsó Árpád-házi magyar király.

Beatrix az Este melletti Gemula kolostorba vonult és rendkívül visszavonult és kegyes életet élt a kolostorban, pápai kegydíjból.

Magyarországi Jolánta, aragóniai királyné

(1219. Esztergom – 1251. Huesca)

Árpád-házi szentnek tekinthető, hiszen II. Endre királyunknak és második feleségének: Courtenay Jolán francia főnemesi származású hercegnőnek a leánya. Édesanyja a Capetingekkel tartott rokonságot. Jolán, vagy Jolánta, ahogyan nevezték, féltestvére Árpád-házi Szent Erzsébetnek és IV. Béla királyunknak.

Aragón nyelven a neve: Violant d' Hongria. II. Endre király magyar udvarában nevelkedett. Jolánta az első nő, akiről feljegyezték, hogy sakkozott.

Jolánta házasságáról IX. Gergely pápa döntött, mint a katolikus keresztény királyi hercegnők általános gyámja. A pápa választotta ki Jolánta számára I. Jakab aragóniai királyt, aki éppen válófélben volt első feleségétől, Kasztíliai Eleonórától, aki egyetlen fiúgyermeket szült Jakabnak és bejelentette, hogy kolostorba vonul.

Jolán beilleszkedett az aragón királyi udvar mindennapi életébe. Magyar kézművesek is utaztak kíséretében, akiknek hatása erősen érződött az aragón kézművesek későbbi munkáin is.

Jolán életrajzírója: Brachfeld F. Olivér írja: „Jolánta olyan volt, amilyenre szüksége volt a férjének: előkelő származású, szép, jóságos, és mindenekelőtt termékeny.”

Jakab király rendszeresen kikérte felesége véleményét és tanácsát fontos döntései előtt. Egy reánk maradt feljegyzés szerint Valencia ostrománál a mórok követe, Jakab király, egy famulus és a királynő egy közeli fogadóba zárkóztak be, megbeszélni a megadás feltételeit. Az okiratot a királyné is aláírta.

Végakarata szerint Santa Maria de Vallbona kolostorában temették el.

Portugáliai Szent Erzsébet Izabella

(1277. – 1336. Coimbra)

III. Péter aragóniai király leánya, édesanyja Magyarországi Jolánta, II. Endre királyunk dédunokája. Másodfokú unokahúga Árpád-házi Szent Erzsébetnek, IV. Béla királyunk hűgának. Portugáliai Erzsébet nevét, unokanővére Árpád-házi Erzsébet tiszteletére kapta, bár Portugáliában Izabella néven ismerik és tisztelik.

A művészek mindkét Erzsébetet rózsákkal szokták ábrázolni, jótékonykodásuk legendája miatt.

Árpád-házi Szent Margit

(1242. Klissza – 1270. Nyulak-szigete)

Margit a legismertebb magyar szent, akinek életéről sokat tudunk. Mivel Klis várában született, a horvátok is saját szentjüként tisztelik, klisszi Szt. Margitként.

Szent Margit legendáját, életét, Ráskai Lea kódexmásoló, domonkos rendi apáca írta meg az 1300-as évek elején. Egy 1510 körüli másolatban maradt reánk.

Életéről Kodolányi János írt gyönyörű regényt: Boldog Margit címmel 1931-ben, Gárdonyi Géza:

Isten rabjai címen 1908-ban írta meg feledhetetlen regényét Margitról.

Árpád-házi Szent Margit

Huszonnyolc éves korában halt meg Margit. A művészek liliummal a kezében ábrázolják, jelezve ezzel is, hogy haláláig hű maradt fogadalmához. Boldoggá avatásának folyamatát soha nem fejezték be, de 1789-ben hivatalosan is engedélyezték tiszteletét. 1943-ban avatták szentté.

Magyar Boldog Ilona

(1200-as évek eleje – 1270. ? Veszprém)

Nem sokat tudunk életéről, de azt igen, hogy a veszprémi domonkos rendi zárda apátnője, Margit nevelője volt 7 éven át és magyar volt az anyanyelve. A legenda szerint imádság közben néha a levegőbe emelkedett a teste és időnként áldozás közben látta krisztust, aki maga nyújtotta át az Eucharisziát.

Halála előtt látomásai voltak és testén megjelentek a stigmák.

Árpád-házi Kinga vagy Kunigunda

(1224. Esztergom – 1292.)

IV. Béla király legidősebb leánya, Szent Margit és Boldog Jolán nővére. Feleségül ment V. (Piast) Boleszláv lengyel királyhoz, – bár gyermekkorától

kezdve apácának készült – akivel szüzességi fogadalmat tettek.

Kinga sokat tett a tatárok dúlta ország újjáépítéséért. Kolostorokat, templomokat építtetett. Egész hozományát választott hazája újjáépítésére fordította.

A lengyelek Kinga egyik legjelesebb tetteinek azt tartják, hogy megnyitatta a wieliczki sóbányát. (A középkorban a sót aranyért mérték.)

1690-ben boldoggá avatták, II. János Pál pápa 1999-ben pedig szentté.

Árpád-házi Boldog Jolán

(1235/39. Esztergom – 1298. Gniezno)

IV. Béla király leánya, Margit és Kinga testvére. 1256-ban feleségül ment Jámbor Boleszláv kaliszi fejedelemhez. Két leányuk született. Férje halála után vonult kolostorba Kinga testvérel, majd az ő halála után átköltözött a férje alapította gnieznoi kolostorba. A kolostor kápolnájában temették el. A sírjánál történt csodás gyógyulások miatt avatták boldoggá 1827-be.

Árpád-házi Boldog Erzsébet, az özvegy

(? – 1320 ?)

V. István király és Kun Erzsébet királyné leánya. A Nyulak-szigeti dömés zárdában nevelték a királyleányt és 1287-ben adták feleségül Rosenberg Zavia morva nemeshez.

Mivel nővére Mária, Anjou Sánta Károly nápolyi király felesége volt, ezért férje halála után Nápolyba költözött nővéréhez. Nővére udvarában nagy visszavonultságban, és rendkívül kegyes életet élt.

Boldog Csák Móric

(1280? Ugod – 1336. Győr)

Domonkos rendi szerzetes, akinek neve Csák, Csáky és Mór alakban egyaránt előfordul. Nem a felvidéki Csák család tagja, hanem a bakonyi, ugodi ág utolsó sarja. Édesanyja Kőszegi Miklós nádor leánya. Apja (Demeter) báni tisztséget viselt. A család II. Endre királyunk uralkodása alatt emelkedett fel. Dédapja Vas vármegye ispánja volt. Házassága lévén az Aba nemzetséggel került rokonságba, mivel Aba Amadé Katalin leányát vette feleségül.

ÁRPÁD-HÁZI MAGYAR SZENTEK

A legenda szerint a házastársak három év után mindketten kolostorba vonultak. (Móric a budai, Katalin a Margit-szigeti domonkos kolostorokba.) Mivel Móric birtokairól nem rendelkezett, ezért az apósa bezáratta a budai monostor tornyába. Mivel a házastársak nem változtatták meg szándékukat, a nádor félévi elzárás után Móricot szabadon engedte. Móric ezt követően Bolognába utazott, majd ezt követően egész életét az ország különböző domonkos kolostoraiban élte le.

Boldog Csák Móric

A győri káptalanban halt meg. Legendája szerint a békességszerzés és a vigasztalás mestere volt. 1494-ben avatták boldoggá.

Toulouse-i Szent Lajos

(1274. Brignoles – 1297. Brignoles)

Ferences rendi szerzetes, Toulouse püspöke, V. István magyar király unokája. István király leányának, Máriának és Szicíliai Károlynak volt a fia.

Egész élete arról szólt, hogy szerzetes kíván lenni és lemond a világi életmódról. Még az egyházi címeket, (Toulouse püspöke) sem akarta elfogadni. 1295-ben pl. mikor Martell Károly meghalt, a trón Lajosra szállt, de ő mindent megtett, hogy szerzetes lehessen. Végül lemondott a trónról testvére javára és Róma érseke pappá szentelte.

Váratlanul betegedett meg Toulouse-ban és halt meg.

A szénhordók védőszentje.

Árpád-házi Szent Erzsébet, szűz

(1292. Buda – 1338. Töss, Svájc)

III. Endre király, az utolsó Árpád-házi király és Fenenna kujáviai hercegnő leánya, domonkos rendi apáca. 3 éves volt, mikor 19 éves édesanyja meghalt. A hercegnőt eljegyezték II. Vencel cseh király fiával 1298-ban, és Bécsbe vitték, hogy neveltetését irányítsa jövőendő családjá, de a házasság nem jött létre, pedig az eljegyzést 1301-ben a hercegfű királlyá választása után megújították.

Erzsébet haláláig élt kolostorban. Utolsó éveiben bénán. Legendája szerint, mikor testét harminc hét után áthelyezték egy hozzá méltó sírhelyre, testét teljesen épen találták.

Anjou Szent Hedvig, (Jadwiga)

(1374. – 1399. Krakó)

Anjou Nagy Lajos magyar király és Kotromanic Erzsébet kisebbik leánya, Lengyelország királynője, 1384-ben koronázták meg.

Anjou Szent Hedvig

Eredetileg Habsburg Vilmosnak szánták Hedviget, de a lengyelek nem akartak egy Habsburgot látni a lengyel trónon, ezért elűzték. Lengyelországot pedig megtámadták az akkor még pogány litvánok, akiknek fejedelme Jagello Ulászló 1385-ben feleségül kérte Jadwigát. A királynő ebben

Isten akaratát látta, és lehetőséget, hogy keresztény hitre térítse a litvánokat. IX. Bonifác pápa feloldotta korábbi házassági ígérete alól és Hedvig a litvánok királynője is lett.

Férjénél türelmesebb volt a kereszténység terjesztésében. Ő engedékenyebb volt abban is, hogy a tévelygőknek birtokait ne vegyék el. „Ha vissza is adtuk javaikat, ki fogja visszaadni elsírt könnyeiket?”

Támogatta a litván papok képzését. Krakóban papnevelőt alapított, Prágában pedig kollégiumot teológusok számára.

A lengyelek annyira biztosra vették hamarost szentté avatását, hogy a krakkói székesegyház oltár alatti kriptájába temették el, pedig ténylegesen szentté az első lengyel pápa: II. János Pál avatta 1997-ben.

Szent Hedvig a Dunakanyar védőszentje!

Boldog Magyar István

(? – 1288. körül, más adatok szerint 1334.)

A legenda szerint István Nagyváradon született. Ferences rendi szerzetes volt, akit Konrád nevű szerzetes tárásával a Fekete-tenger keleti vidékére küldtek a keresztény hitet terjeszteni.

Más legenda szerint fogságba esett és egy Szentjános nevű helységben raboskodott. Sikerült megszöknie és a Volga menti Saray (Szelitrenoj) nevű városban talált menedéket. Itt áttért a mohamedán hitre, de rádöbbenve tévedésére megbánta tettét, ezért máglyahalálra ítélték. Legendája szerint a meggyújtott máglya kétszer is kialudt, ezért lándzsával és karddal szúrták át.

Boldog Eszkandéli Máté

(? – 1300-évek első fele)

Provanszi származású polgárcsaládban született, de ő már Budán látta meg a napvilágot, aki Jeruzsálembe indult zarándokútra. A Sion hegyi barlangokba visszavonulva élt néhány évig remetei magányban.

Legendája szerint megvilágosodva úgy döntött, hogy Indiába megy terjeszteni a keresztény hitet. Hosszú kalandos utazás során először Sziámba, majd Kínába, de Japánba is eljutott. Legendája szerint Kínában 5 embert feltámasztott, de kínai boncok ezért megharagudtak rá és ellene lázították a pogányokat, akik megölték.

Csodás tetteire és életére még jól emlékeztek Kínában, amikor néhány portugál hittérítő és Xavéri Szent Ferenc is Csang-Tong tartományban jártak téríteni. Eszkandéli Máté csodás tetteinek híre így jutott el Európába.

Mindég magyarul prédikált, de Isten csodájával, a pogány népek értették szavát. Térítő és prédikációs útja során mélyen bejutott Japán belsejébe is.

Eszkandéli Mátét az első magyar világutazó-felfedezőként is tisztelhetjük.

Boldog Magyar Antal

(az 1300-as évek első fele – 1398. Foligno)

A magyar származású Antal elhagyva családját és hazáját az 1350-es szentévben római zarándoklatra indult, majd Assisibe, hogy Ferenc sírjánál imádkozzon.

1371-ben Folignóban megbetegedett, ahol a ferences atyák ápolták. Fogadalma szerint Folignóban maradt és a beteget, elesetteket ápolta.

Az emberi szeretet példaképeként halt meg Folignóban 1398-ban.

Kapisztrán János

(1380. Capestrano – 1456. Újlak)

Itáliai hitszónok, teológus, inkvizítor, a nándorfehérvári ostromban Hunyadi János harcostársa.

A tábori lelkészek harcos védőszentje.

Kapisztrán János is, akár mint Hunyadi, a győzelmet követő pestisjárványnak esett áldozatul. Hunyadi a győzelem után három héttel halt meg, Kapisztrán pedig október végén az újlaki kolostorban.

VIII. Sándor szentelte szentté 1690-ben, bár teste a magyar századok harcaiban véglegesen elveszett.

Boldog Báthory László

(1420? Nyírcsászári – 1456.)

(más források szerint: 1484.) Budalőrinc)

Egyes források szerint a nagynevű történelmi Báthory családból származott, más adatok szerint pedig nyírbátori polgárcsaládból származó, pálos rendi szerzetes volt, az első magyar bibliafordító. Magyar nyelvű bibliamagyarázatai Mátyás király könyvtárába kerültek és azokkal együtt elvesztek.

Boldog Báthory László

A pálosok évkönyveiből tudjuk, hogy Báthory László fordította le először teljes egészében magyar nyelvre a bibliát és számos szent életét is. Ezt az adatot Gyöngyösi Gergely főperjel 1525-ös Krónikájából és Bod Péter 1766-ban megjelent könyvének utalásaiból gondoljuk.

A Nagy-Hárshegy egyik barlangjában remetéskedett 20 évig. Ez idő alatt végezte fordítói munkáját.

Boldog Temesvári Pelbárt
(1435. Temesvár – 1504. Buda)

Ferences rendi szerzetes, író, prédikátor.

Gyermekkorából nem maradtak fent adatok. Krakóban járt iskolába, majd 1480-tól az ozorai ferences kolostorban élt.

Legendája szerint az 1480-as nagy pestisjárványban többször is megbetegedett, de isteni csoda folytán megmenekült a pestishaláltól.

Rövid időn belül nagyhírű hitszónokká vált.

1483-tól Budán és Esztergomban tanított.

Számos latin nyelvű prédikációt írt, melyek elterjedtek egész Európában. Kéziratait 1495 után Hagenauban többször is kiadták. Aszkétikus szemléletű szerzetes volt, aki meggyőződéssel prédikált, akár Mátyás király reneszánsz szemléletű udvarának életszemlélete ellen is.

Számos európai szent legendája Pelbárt fordításával került be a magyar nyelvterületre.

Kassai vértanúk:

Pongrácz István (1582. Alvinc),
Grodecz Menyhért (1584. Czeszyn),
Kőrösi Márk (1588. Krizevac)

1619. szeptember 7-én szenvedtek vértanúhalált az Erdélyből, Horvátországból és Sziléziából származó jezsuita papok, mert nem tagadták meg katolikus hitüket és nem fogadták el Kálvin János hitújító tételeit. I. Rákóczi György hajdúi törtek rá Kassára és ugyan Rákóczi megtiltotta a jezsuita papok kínzását, három napi fogság után a hajdúk Grodecz Menyhértet és Kőrösi Márkot lefejezték, Pongrácz Istvánt pedig a kínzások után halottnak gondolva egy szennygödörbe dobták, ahol húsz órás kínlódás után adta vissza lelkét teremtőjének.

Csepellényi György

(1620. Bitse (Trencsény várm.) – 1674. Farnos)

Nemesi származású pálos rendi szerzetes, akinek boldoggá avatása még nem történt meg, éppen úgy, mint Kelemen Didák atyáé sem.

Szegény betegek és elesettek ápolásával foglalkozó szerzetes volt, aki a rend máriavölgyi és zborhegyi kolostorában tevékenykedett.

X. Kelemen pápa nevezte ki Mezőkövesd, Eger, Füzér környékének missziós főnökének.

1674-ben hurcolták el a füzéri plébániáról és 60 napi folyamatos kínzatás után végül Egerfarmoshoz közeli Szőke puszta határában lefejezték. Fogsága ideje alatt több kínzóját is megtérített, de őket a többiek megölték. Legendája szerint kivégzője hosszú időn keresztül nem tudott lesújtani az atyára. Testét meztelenül hagyták temetetlenül, de romlás nem mutatkozott rajta. Végül az egeri pasa parancsára temették el, a török által is szentként tisztelt szerzetest.

További pálos rendi vértanúk

1666. Theiss Henrik

1674. Török Márton. Boldogkő és Kassa között lőtték fejbe.

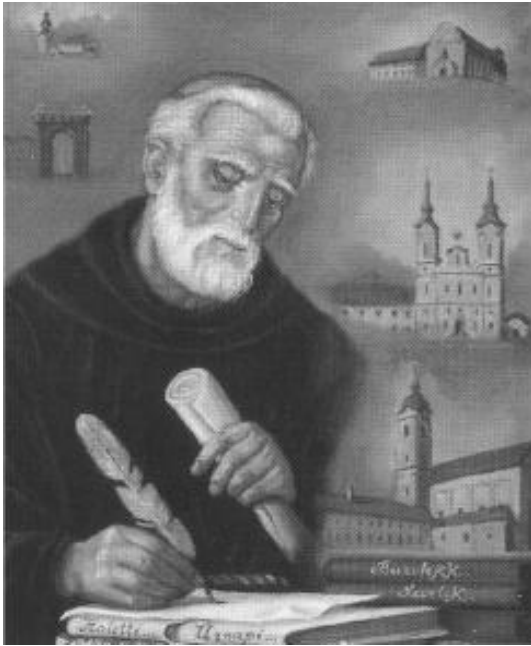
1679. Szvetanay Miklós. Bozók várában lefejezték.

1683. Apponyi Imre és Széplaky György novíciusok. Bécsújhelyi török fogságban haltak meg.

Kelemen Didák

Páter Kelemen Didák (1683-ban született Baksafalván, ma Kézdialmás) minorita szerzetes, hittérítő és író 1744-ben halt meg Miskolcon. Nevéhez fűződik a miskolci minorita templom és iskola építése.

Boldoggá avatása jelenleg is folyamatban van, ugyanis 1939 nyarán Adalberto Topolinski a rendi szentté avatások római megbízott lengyel atya Miskolcon összegyűjtötte Kelemen Didák boldoggá avatásának minden iratát, viszont egy német gyűjtőtáborban az iratokkal együtt Topolinski atyának is nyoma veszett. Topolinski atya a krakkói érsek meghívásra utazott lengyel földre azért, hogy Nagy Lajos király leánya, Hedvig ügyében hasonlóképpen vizsgálódjon, mint tette azt Miskolcon Kelemen Didák atya ügyében.

Páter Kelemen Didák minorita szerzetes

Didák atya szerzetesként bejárta egész Szabolcs, Szatmár, Bihar vármegyéket. Elérte, hogy Fehérgyarmat, Csenger, Érkeserű, Tarcsa, Nagykároly, Nyírbakta, katolikus templomai visszakerüljenek a hívek birtokába. Megtelepítette a minoritákat Kolozsváron és Szegeden.

Az 1739-ben ismét kitört pestisjárvány idején már Miskolcon tevékenykedett, ahol a kezdeti elutasítás után, már szent embernek tisztelték. Az egi püspök áldásával elindult az Alföld járvány sújtotta falvaiba.

Kelemen Didák atyára az egész ország népe hallgatott és követte őt. Azt a papot, akit a „kezedekben mint „pápista kutyát” doronggal vertek ki a határból, később mint „szent embert” már el sem akartak eresztetni körükből.”

Didák atya első életrajzát Károlyi Klára grófnő írta meg.

Kőrösi Csoma Sándor

(1784. vagy 1787. Csomakőrös – 1842.

Dardzsiling)

Elszegényedett székely kisnemesi családban született. Apja székely határőr katona volt. Nagyenyedben „szolgadiákként” tanult a Bethlen Kollégiumban. Gimnáziumi és főiskolai tanulmányai után elindult német földre: Heidelbergbe, majd Göttingába ment. Itt már angol ösztöndíjas hallgatóként orientalisztikát hallgatott.

Hazatérve Erdélybe, Kolozsváron találkozott Döbrentei Gáborral, Gyarmathi Sámuellel, és Kenderesi Mihállyal.

1819. november 24-én indult útnak, Nagyenyedről. November 28-án a Vörötorony-szorosnál lépte át hazája határát.

Csoma Sándor úgy gondolta, hogy az ősi tibeti iratok között talán talál a magyarok eredetére utaló feljegyzést is. 1823-ban érkezett Zanglába. Itt Szangye Puncog és Kunga Csöleg lámák segítségével állította össze 30 ezer szóból álló tibeti szójegyzékét. 1825. novemberétől a phuktáli kolostorban dolgozott, amely kolostor a „sárgasüvegűek” rendjéhez tartozott.

Csoma Sándor legtermékenyebb korszaka 1827-től a Kanamban élt időszaka volt, ahol ismét Szangye Püncog lámával dolgozott együtt. Itt fejezte be tibeti szótárát és nyelvtanát. Előkészített egy buddhista terminológiai szótárt, és több tudományos tanulmány vázlatát. Itt olvasott a mesés Shambala országról, a buddhisták szent városáról. 1834-ben Kalkuttában jelent meg először nyomtatásban hiteles angol-tibeti szótára és nyelvtankönyve. Ezekből 50 példányt hazaküldött Magyarországra.

Titaljában Molla Eszkander Csoma néven élt és eredeti életcéljának megfelelően az őshazát kereste az összehasonlító nyelvtudomány fegyverével.

„Így ér véget majd küldetésem, ha egyszer be tudom majd bizonyítani, hogy ellentétben a finn-magyar elmélet mellett kardoskodók megnyilatkozásával, a magyar nép igenis Attila népe.”

1842-ben gyalogosan, – ahogyan szokta – indult el Lhászába, de a Mahananda folyó mocsaras vidékén átkelve maláriát kapott és a lázrohamoktól legyengült szervezete április 11-én feladta a harcot. A Dardzsilingi európai temetőben temették el, a Himalája harmadik legmagasabb hegycsúcsának a Kancsendzöngának árnyékában. Az Ázsia Társaság 1845-ben emelt emlékoszlopot sírja fölé.

1933-ban, Japánban Kőrösi Csoma Sándort, első európaiként buddhista szentnek nyilvánították.

És engedjék meg, hogy kedvenc íróm, Jókai Mór: És mégis mozog a föld című regényéből idézzek, hiszen a nagy mesemondó Barkó Pali alakjában Kőrösi Csoma Sándor emléke előtt tisztelgett:

„– Vannak-e tehát még Magyarországon kívül magyarok?

A tudós gondolkozott sokáig, úgy felelt.

– Még nem találtam meg őket: de én hiszem, hogy vannak...”

És mikor hazaértek a Magyar utcába, elváláskor Barkó Pali kérdezte meg Tseresnyés uramat:

„– Hát Magyarországon belül vannak-e még magyarok?

A kézműves gondolkozott sokáig.

– Nem találok őket...de én hiszem, hogy lesznek.”

FELHASZNÁLT IRODALOM

Magyar Nagylexikon

Pallas nagy lexikon

Magyar életrajzi lexikon

A szentek élete. Főszerk.: Diós István. 4. átdolg. bőv. kiad. Szt. István Társulás Kiadó. 1978.

Karácsony Imre: Szent László király élete. Győr .Győregyházmegye Könyvnyomdája. 1895. 30 p.

Bedeő Pál: Szentek élete. Bp. Szt. István Társulás Kiadó. 1989. 112 p.

Incze Dénes: Szentek élete az esztendő minden napjára. Szeged. Agapé Kiadó. 2001. 143 p.

Érszegi Géza: Szentek a magyar középkorból. Bp. Osiris. 1999. I.-III. köt.

Grabner Mária: Szentek és boldogok. Bp. Unió Lap és Könyvkiad. Keresk. Kft. 1993. 156 p.

Királylányok messzi földről. Magyarország és Katalónia a középkorban. 2009. 483 p.

Gárdonyi Géza: Isten rabjai. Bp. Szépirod. kiadó.1974. 379 p.

Baktay Ervin: A messzeségek vándora. Bp. 1960.

Korda István: A nagy út. Kőrösi Csoma Sándor életregénye. Bukarest. Kriterion Kiadó. 1978. 320 p.

Szilágyi Ferenc: Így élt Kőrösi Csoma Sándor. Bp. Móra Kiadó. 1984. 211 p.

Praznovszky Mihály: Királylányok, múzsák, hitvesek. Női sorsok a magyar történelemben. Veszprém. 2004. 5-18. p.

Grandpierre K. Endre: Magyarok titkos története. Királygyilkosságok. Hogyan haltak meg a magyar királyok. Titokfejtő Könyvkiadó. 1991. 55-59. p.

Farkas Emőd: Magyarország nagyasszonyai. Bp. Wodianer és Fiai Kiad. 1911. 42-72. p.

Ozogány Ernő: A nemzet virágai. A magyar történelem legérdekesebb asszonyai.

Méry Ratio Kiadó. 2010, 11-12. p.

Horányi Gábor – Pivárcsi István: Híres magyar asszonyok kalandjai. Palatinus Kiadó. 2003. 28-32. p.

Bánó Attila: 55 meghökkentő eset a magyar történelemből. Bp. Athenaeum Kiadó. 2011. 30. p.

Mitták Ferenc: Híres nők a magyar történelemben. Arcképvázlatok a honfoglalástól a XX. századig. Debrecen. Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft. 21-25. p.